

NR 47/2014

**PRAKTYKI WIELKOPOSTNE
I WIELKANOCNE POLAKÓW**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2014 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W związku ze zbliżającymi się Świątami Wielkanocnymi zapytaliśmy Polaków, jakie znaczenie im przypisują, a także, czy uczestniczą w religijnych obrzędach wielkopostnych i wielkanocnych¹. Interesowało nas, czy okres Wielkiego Postu skłania ankietowanych do ograniczenia rozrywek oraz czy w tym szczególnym okresie, poprzedzającym najważniejsze chrześcijańskie święto, częściej niż zwykle myślą o swoim życiu, podejmują jakieś postanowienia i zobowiązania.

ZNACZENIE ŚWIĄT WIELKANOCNYCH

Wielkanoc to dla Polaków obecnie przede wszystkim święta rodzinne – tak postrzega je największa grupa badanych (63%). Dla mniej niż połowy ankietowanych (44%) Święta Wielkanocne są głównie przeżyciem religijnym. Tyle samo traktuje je przede wszystkim jako miłą tradycję (44%).

Co szósty respondent (16%) podkreśla, że święta stanowią okazję do wypoczynku. Dla stosunkowo nielicznej grupy badanych są głównie czasem przeznaczonym na spotkania z przyjaciółmi (8%), kłopotem i wysiłkiem związanym ze świątecznymi przygotowaniami (3%) lub okazją do jedzenia i picia (1%).

Postrzeganie Świąt Wielkanocnych w ciągu ostatnich dwudziestu lat nie uległo większym zmianom, choć obecnie nieco rzadziej niż 1994 roku są one wiązane z przeżyciami religijnymi i zachowywaniem tradycji.

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (287) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 3–9 kwietnia 2014 roku na liczącej 1028 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Czym dla Pana(i) są Święta Wielkanocne? Czy są one przede wszystkim:	Wskazania respondentów według terminów badań							
	1994	1997	1998	1999	2000	2005	2010	2014
	w procentach							
– świętem rodzinnym	63	61	69	69	70	61	62	63
– miłą tradycją	50	50	53	50	49	55	45	44
– przeżyciem religijnym	49	53	46	48	50	47	46	44
– wypoczynkiem, przerwą w pracy	12	15	12	12	11	12	13	16
– okazją do spotkań z przyjaciółmi	9	9	9	9	9	8	8	8
– kłopotem i wysiłkiem związanym ze świątecznymi przygotowaniem	9	5	3	5	3	5	5	3
– okazją do jedzenia i picia	3	2	2	3	2	3	3	1
– czymś innym	1	1	1	1	1	1	1	1

Badani mogli wybrać nie więcej niż dwie odpowiedzi

Postrzeganie Wielkanocy jako święta przede wszystkim rodzinnego przeważa w niemal wszystkich grupach społeczno-demograficznych. Pewnym wyjątkiem są tu osoby najbardziej religijne, czyli praktykujące kilka razy w tygodniu. Dla nich Wielkanoc jest głównie przeżyciem religijnym (90%), a dopiero w drugiej kolejności świętem rodzinnym (71%). Jednak dla badanych biorących udział w praktykach religijnych raz w tygodniu Wielkanoc niemal równie często jest przeżyciem religijnym (61%) jak świętem rodzinnym (64%). Na uwagę zasługują także mieszkańcy największych ponadpółmilionowych miast, dla których Wielkanoc jest porównywalnie często świętem rodzinnym (57%) co miłą tradycją (54%).

PRAKTYKI WIELKOPOSTNE I WIELKANOCNE

Do najczęściej praktykowanych zwyczajów wielkopostnych o charakterze religijnym należy zachowywanie postu w Wielki Piątek (83%) oraz spowiedź wielkanocna (70%). Prawie dwie trzecie badanych deklaruje uczestnictwo w obrzędzie posypywania głowy popiołem w Środę Popielcową (64%), a niewiele mniej ankietowanych bierze udział w kościelnych obchodach Triduum Paschalnego (56%). Udział w rekolekcjach wielkopostnych, w nabożeństwie drogi krzyżowej lub gorzkich żalów, czy też w rezurekcji deklaruje mniej więcej połowa badanych.

Patrząc z nieco dłuższej perspektywy można zauważyć, iż w ciągu ostatnich ośmiu lat – generalnie – zmniejszyły się odsetki badanych uczestniczących w omawianych praktykach wielkopostnych i wielkanocnych.

Tabela 2

Które z wymienionych wielkopostnych oraz wielkanocnych praktyk religijnych Pan(i) osobiście zachowuje?	Wskazania respondentów według terminów badań		
	IV 2006	III 2010	IV 2014
	w procentach		
Zachowanie postu w Wielki Piątek	86	86	83
Przystąpienie do spowiedzi wielkanocnej	79	74	70
Posypywanie głowy popiołem w Środę Popielcową	71	61	64
Udział w kościelnych obchodach Triduum Paschalnego (w Wielki Czwartek, Piątek lub Sobotę)	65	60	56
Udział w rekolekcjach wielkopostnych	67	60	53
Udział w nabożeństwie drogi krzyżowej lub gorzkich żalów	58	50	52
Udział w rezurekcji*	66	57	48

* W związku z tym, że obecnie w wielu parafiach odchodzi się od odprawiania rezurekcji rano w Wielką Niedzielę, z treści pytania usunięta została wcześniejsza definicja, tj. poranna msza w Wielką Niedzielę

Wpływ na udział w wielkopostnych i wielkanocnych obrzędach liturgicznych wywiera przede wszystkim, co oczywiste, religijność badanych. Osoby regularnie praktykujące religijnie – czyli przynajmniej raz w tygodniu biorące udział we mszy bądź w nabożeństwie – ponadprzeciętnie często uczestniczą we wszystkich omawianych praktykach wielkopostnych i wielkanocnych.

Pewne znaczenie w tym kontekście odgrywa również płeć, miejsce zamieszkania, wiek, wykształcenie oraz – jak się okazuje – poglądy polityczne. Kobiety częściej niż mężczyźni uczestniczą we wszystkich analizowanych rytuałach świątecznych. Ponadto udział w tego rodzaju praktykach jest tym częstszy, im mniejsza miejscowość zamieszkania. Zatem mieszkańcy największych ponadpółmilionowych miast stosunkowo najrzadziej, zaś mieszkańcy wsi relatywnie najczęściej biorą udział we wszystkich spośród nich.

Kolejna zależność dotyczy wykształcenia – badani gorzej wykształceni częściej deklarują udział w większości omawianych obrzędów liturgicznych.

Udział w religijnych praktykach wielkopostnych oraz wielkanocnych z reguły również częściej deklarują starsi badani, a także ankietowani o prawicowych poglądach politycznych.

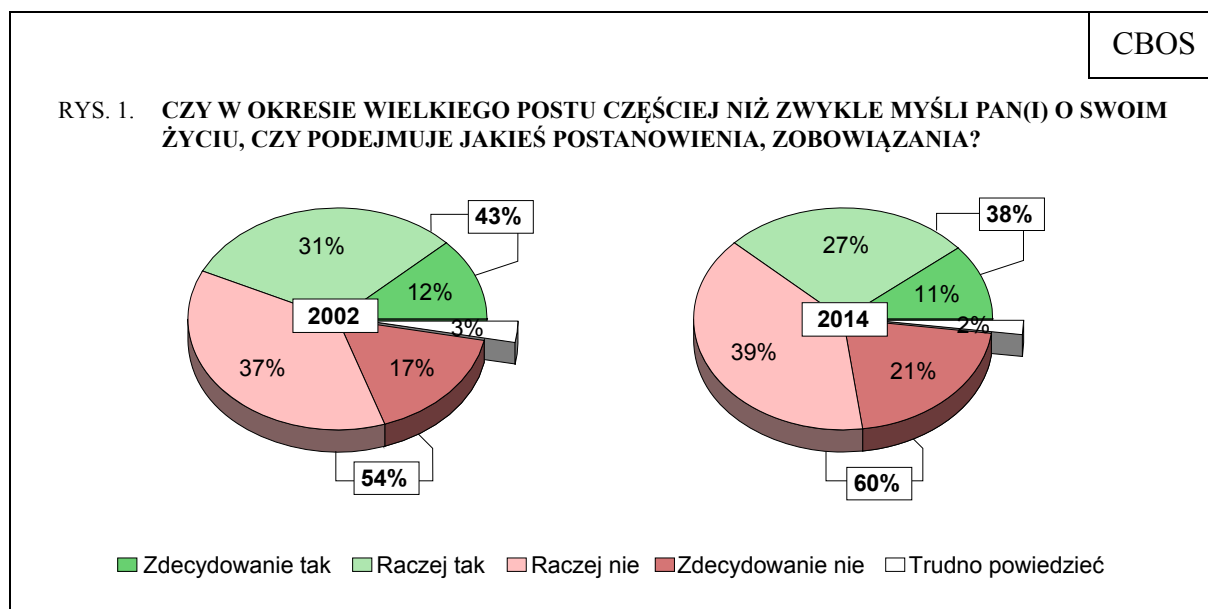
Okres Wielkiego Postu, poprzedzający najważniejsze chrześcijańskie święto, tradycyjnie wiąże się z zaleceniami wyciszenia, refleksji, ograniczenia zabaw i rozrywek.

Obecnie mniej więcej co drugi badany (53%) w okresie Wielkiego Postu stara się jakoś ograniczać rozrywki, rzadziej oglądać telewizję, nie chodzić na zabawy czy do kina, nie słuchać muzyki rozrywkowej itp. W ciągu ostatnich czterech lat odnotowujemy spadek odsetka ankietowanych ograniczających rozrywki w okresie Wielkiego Postu (z 62% w 2010 roku do 53% w roku 2014).

Tabela 3

Czy w okresie Wielkiego Postu stara się Pan(i) jakoś ograniczać rozrywki, rzadziej oglądać telewizję, nie chodzić na zabawy czy do kina, nie słuchać muzyki rozrywkowej itp. czy też, jak wiele innych osób, raczej nie zwraca Pan(i) na to uwagi?	Wskaźniki według terminów badania					
	2002		2010		2014	
	w procentach					
Zdecydowanie staram się ograniczać rozrywki	21	61	27	62	18	53
Raczej staram się ograniczać rozrywki	40		35		35	
Raczej nie zwracam na to uwagi	22	36	21	35	28	44
Zdecydowanie nie zwracam na to uwagi	14		14		16	
Trudno powiedzieć	3	3	3	3	3	3

Postawy wobec ograniczania rozrywek w okresie Wielkiego Postu zależne są przede wszystkim od poziomu religijności – badani częściej biorący udział w praktykach religijnych, częściej też decydują się na ograniczenie rozrywek w okresie Wielkiego Postu. Choć religijność stanowi główny czynnik różnicujący te postawy, zauważyć można, iż na ograniczenie rozrywek częściej decydują się mieszkańcy wsi i mniejszych miast niż badani mieszkający w dużych miastach, częściej kobiety niż mężczyźni, badani o poglądach prawicowych i centrowych niż lewicowych. Co interesujące, w grupach wyróżnionych ze względu na wiek, stosunkowo najczęściej na ograniczenie rozrywek decydują się najmłodsi badani, najrzadziej zaś najstarsi, co może jednak wynikać z faktu, iż najstarsi respondenci w ogóle rzadziej korzystają z rozrywek, o których mowa w treści pytania.

Mniej niż dwie piąte badanych (38%, spadek o 5 punktów procentowych w stosunku do 2002 roku) deklaruje, że w okresie Wielkiego Postu częściej niż zwykle myśli o swoim życiu lub podejmuje jakieś postanowienia czy zobowiązania.

Podobnie jak w przypadku ograniczania rozrywek – podejmowanie postanowień i zobowiązań w okresie Wielkiego Postu zależy w znacznej mierze od poziomu religijności. Trzy czwarte ankietowanych biorących udział w mszach lub nabożeństwach kilka razy w tygodniu oraz połowa ankietowanych uczestniczących w nich raz w tygodniu deklaruje, że w okresie Wielkiego Postu częściej niż zwykle zdarza im się myśleć o swoim życiu i podejmować różnego rodzaju postanowienia i zobowiązania. Poza poziomem religijności, pewne znaczenie w tym kontekście odgrywają: wiek, wykształcenie, miejsce zamieszkania, sytuacja materialna oraz płeć. Częściej refleksji nad swoim życiem dokonują w okresie Wielkiego Postu badani z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym niż wyższym i średnim, gorzej oceniający warunki materialne swoich gospodarstw domowych, starsi – powyżej 55 roku życia, mieszkający w mniejszych miejscowościach i na wsiach. Podejmowanie postanowień i zobowiązań w tym szczególnym okresie częściej deklarują kobiety niż mężczyźni.

Choć dla dużej części Polaków Wielkanoc to przede wszystkim święta rodzinne, a nie przeżycie religijne, większość z nich uczestniczy w wielkopostnych i wielkanocnych praktykach religijnych. Do najczęściej praktykowanych zwyczajów wielkopostnych o charakterze religijnym należy zachowywanie postu w Wielki Piątek oraz przystępowanie do spowiedzi wielkanocnej.

Wprawdzie wielu Polaków nadal uczestniczy w różnych religijnych rytuałach związanych ze Świętami Wielkanocnymi, jednak w ciągu ostatnich ośmiu lat – generalnie – zmniejszyły się odsetki badanych uczestniczących w omawianych praktykach wielkopostnych i wielkanocnych. Uzyskane wyniki korespondują zatem z wielokrotnie już diagnozowanym procesem sekularyzacji polskiego społeczeństwa.

Opracowała
Małgorzata OMYŁA-RUDZKA

Tabela 1

		Które z wymienionych wielkopostnych oraz wielkanocnych praktyk religijnych Pan(i) osobiście zachowuje?			Liczba osób
		Posypywanie głowy popiołem w Środę Popielcową			
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		64	35	1	1023
Płeć	Mężczyźni	57	42	1	489
	Kobiety	71	28	1	534
Wiek	18–24 lata	62	37	1	120
	25–34	54	46		203
	35–44	65	34	1	175
	45–54	70	29	1	164
	55–64	68	31	0	180
	65 lat i więcej	67	32	1	181
Miejsce zamieszkania	Wieś	74	25	1	396
	Miasto do 19 999	63	37		159
	20 000 – 99 999	60	40		197
	100 000 – 499 999	57	41	2	166
	500 000 i więcej mieszk.	50	50		105
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	70	29	1	224
	Zasadnicze zawodowe	66	34		253
	Średnie	62	36	2	340
	Wyższe	59	41		206
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	48	51	1	104
	Średni personel, technicy	71	29		56
	Pracownicy adm.-biurowi	70	29	2	52
	Pracownicy usług	62	37	2	71
	Robotnicy wykwalifikowani	63	37		132
	Robotnicy niewykwalifik.	77	22	2	52
	Rolnicy	74	26		41
	Pracujący na własny rach.	68	32		30
	Bezrobotni	53	45	1	88
	Emeryci	71	29	1	222
	Renciści	70	30		48
	Uczniowie i studenci	55	43	1	81
	Gospodynie domowe i inni	71	29		46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	66	34		140
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	61	37	2	103
	sekt. pryw. poza rolnict.	61	38	1	261
	prywatnym gosp. rolnym	78	22		46
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	72	27	1	107
	501–750	61	37	2	104
	751–1000	70	30	1	158
	1001–1500	70	30	1	180
	Powyżej 1500 zł	55	44	1	197
Ocena własnych war. mater.	Złe	60	39	1	123
	Średnie	69	31	1	451
	Dobre	61	38	1	448
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	95	5		63
	Raz w tygodniu	86	14	0	465
	1–2 razy w miesiącu	64	34	2	146
	Kilka razy w roku	41	58	1	211
	W ogóle nie uczestniczy	12	87	1	137
Poglądy polityczne	Lewica	56	44	1	160
	Centrum	65	34	1	337
	Prawica	73	26	1	283
	Trudno powiedzieć	59	40	0	243

Tabela 2

		Które z wymienionych wielkopostnych oraz wielkanocnych praktyk religijnych Pan(i) osobiście zachowuje?			Liczba osób
		Udział w nabożeństwie drogi krzyżowej lub gorzkich żalów			
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		52	48	0	1023
Płeć	Mężczyźni	42	58	0	489
	Kobiety	61	39	1	534
Wiek	18–24 lata	43	57		120
	25–34	42	58		203
	35–44	55	44	1	175
	45–54	49	49	1	164
	55–64	60	39	1	180
	65 lat i więcej	59	40	0	181
Miejsce zamieszkania	Wieś	64	35	1	396
	Miasto do 19 999	51	48	1	159
	20 000 – 99 999	43	57		197
	100 000 – 499 999	37	62	1	166
	500 000 i więcej mieszk.	44	56		105
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	59	41		224
	Zasadnicze zawodowe	56	44	0	253
	Średnie	50	49	1	340
	Wyższe	42	58		206
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	43	57		104
	Średni personel, technicy	51	49		56
	Pracownicy adm.-biurowi	44	54	2	52
	Pracownicy usług	46	54		71
	Robotnicy wykwalifikowani	46	54		132
	Robotnicy niewykwalifik.	57	41	2	52
	Rolnicy	56	44		41
	Pracujący na własny rach.	59	41		30
	Bezrobotni	46	52	1	88
	Emeryci	62	37	1	222
	Renciści	58	40	2	48
	Uczniowie i studenci	40	60		81
	Gospodynie domowe i inni	65	35		46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	56	44		140
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	44	55	1	103
	sekt. pryw. poza rolnict.	43	57	0	261
	prywatnym gosp. rolnym	57	43		46
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	55	44	1	107
	501–750	50	49	1	104
	751–1000	59	40	1	158
	1001–1500	56	44		180
	Powyżej 1500 zł	40	59	0	197
Ocena własnych war. mater.	Złe	50	50		123
	Średnie	55	44	1	451
	Dobre	49	51	1	448
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	89	11		63
	Raz w tygodniu	75	25	0	465
	1–2 razy w miesiącu	45	53	2	146
	Kilka razy w roku	26	74		211
	W ogóle nie uczestniczy	4	96	0	137
Poglądy polityczne	Lewica	42	58		160
	Centrum	54	45	1	337
	Prawica	57	43		283
	Trudno powiedzieć	49	51	1	243

Tabela 3

		Które z wymienionych wielkopostnych oraz wielkanocnych praktyk religijnych Pan(i) osobiście zachowuje?			Liczba osób
		Udział w rekolekcjach wielkopostnych			
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		53	46	1	1024
Płeć	Mężczyźni	45	54	1	490
	Kobiety	61	38	1	534
Wiek	18–24 lata	50	50		120
	25–34	42	57	1	203
	35–44	53	47		175
	45–54	56	42	2	165
	55–64	57	43	1	180
	65 lat i więcej	63	37	1	181
Miejsce zamieszkania	Wieś	69	30	1	396
	Miasto do 19 999	56	43	1	160
	20 000 – 99 999	45	55	0	197
	100 000 – 499 999	38	61	1	166
	500 000 i więcej mieszk.	30	70		105
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	63	36	1	224
	Zasadnicze zawodowe	57	43		253
	Średnie	52	47	2	341
	Wyższe	41	59	0	206
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	37	63		104
	Średni personel, technicy	53	47		56
	Pracownicy adm.-biurowi	44	56		52
	Pracownicy usług	53	47		71
	Robotnicy wykwalifikowani	48	52		132
	Robotnicy niewykwalifik.	55	41	4	52
	Rolnicy	73	21	7	41
	Pracujący na własny rach.	38	62		30
	Bezrobotni	45	54	1	88
	Emeryci	63	36	1	222
	Renciści	66	34		48
	Uczniowie i studenci	49	51		81
	Gospodynie domowe i inni	68	32		47
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	50	50		140
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	46	54		103
	sekt. pryw. poza rolnict.	45	54	1	262
	prywatnym gosp. rolnym	74	20	6	46
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	58	41	1	107
	501–750	56	43	1	104
	751–1000	61	39		158
	1001–1500	57	42	1	180
	Powyżej 1500 zł	37	62	1	197
Ocena własnych war. mater.	Złe	54	45	1	124
	Średnie	58	42	1	452
	Dobre	49	50	1	448
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	89	11		63
	Raz w tygodniu	76	23	0	465
	1–2 razy w miesiącu	53	44	3	147
	Kilka razy w roku	23	76	1	211
	W ogóle nie uczestniczy	7	92	0	138
Poglądy polityczne	Lewica	48	51	1	160
	Centrum	52	47	0	337
	Prawica	61	39		283
	Trudno powiedzieć	50	48	2	244

Tabela 4

		Które z wymienionych wielkopostnych oraz wielkanocnych praktyk religijnych Pan(i) osobiście zachowuje?			Liczba osób
		Przystąpienie do spowiedzi wielkanocnej			
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		70	29	1	1022
Płeć	Mężczyźni	63	36	1	488
	Kobiety	76	23	1	533
Wiek	18–24 lata	69	30	1	120
	25–34	64	35	1	203
	35–44	69	30	2	174
	45–54	73	25	2	164
	55–64	69	29	2	180
	65 lat i więcej	74	26	0	181
Miejsce zamieszkania	Wieś	82	16	1	394
	Miasto do 19 999	67	32	0	160
	20 000 – 99 999	61	38	1	197
	100 000 – 499 999	63	36	2	166
	500 000 i więcej mieszk.	52	46	1	105
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	75	24	1	224
	Zasadnicze zawodowe	72	27	1	253
	Średnie	67	32	1	340
	Wyższe	64	34	2	205
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	55	43	2	103
	Średni personel, technicy	72	28		56
	Pracownicy adm.-biurowi	70	30		52
	Pracownicy usług	72	25	3	71
	Robotnicy wykwalifikowani	70	30	1	132
	Robotnicy niewykwalifik.	72	23	5	52
	Rolnicy	86	14		41
	Pracujący na własny rach.	68	32		30
	Bezrobotni	62	37	1	88
	Emeryci	75	24	1	222
	Renciści	67	29	3	48
	Uczniowie i studenci	68	32		80
Pracuje w:	Gospodynie domowe i inni	73	27		47
	inst. państw., publicznej	73	26	1	140
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	67	30	3	103
	sekt. pryw. poza rolnict.	64	35	1	260
	prywatnym gosp. rolnym	88	12		46
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	72	27	2	107
	501–750	71	27	2	104
	751–1000	77	23		158
	1001–1500	76	22	2	180
	Powyżej 1500 zł	59	40	1	197
Ocena własnych war. mater.	Złe	68	30	1	124
	Średnie	73	26	1	450
	Dobre	67	32	1	448
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	95	5		63
	Raz w tygodniu	92	7	1	465
	1–2 razy w miesiącu	76	20	3	145
	Kilka razy w roku	43	55	2	211
	W ogóle nie uczestniczy	14	85	1	138
Poglądy polityczne	Lewica	56	44	0	160
	Centrum	73	25	2	337
	Prawica	76	23	1	282
	Trudno powiedzieć	66	33	2	243

Tabela 5

		Które z wymienionych wielkopostnych oraz wielkanocnych praktyk religijnych Pan(i) osobiście zachowuje?			Liczba osób
		Udział w kościelnych obchodach Triduum Paschalnego (w Wielki Czwartek, Piątek lub Sobotę)			
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		56	43	1	1024
Płeć	Mężczyźni	48	52	0	489
	Kobiety	63	35	1	534
Wiek	18–24 lata	54	44	2	120
	25–34	51	49		203
	35–44	54	45	1	175
	45–54	57	41	2	165
	55–64	58	41	1	180
	65 lat i więcej	61	39	0	181
Miejsce zamieszkania	Wieś	70	29	1	395
	Miasto do 19 999	58	41	0	160
	20 000 – 99 999	47	52	1	197
	100 000 – 499 999	44	55	1	166
	500 000 i więcej mieszk.	38	62		105
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	61	38	1	224
	Zasadnicze zawodowe	54	45	1	253
	Średnie	56	43	1	341
	Wyższe	53	46	1	206
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	45	55		104
	Średni personel, technicy	67	30	2	56
	Pracownicy adm.-biurowi	55	45		52
	Pracownicy usług	47	53		71
	Robotnicy wykwalifikowani	53	46	1	132
	Robotnicy niewykwalifik.	55	38	7	52
	Rolnicy	69	31		41
	Pracujący na własny rach.	47	53		30
	Bezrobotni	45	55		88
	Emeryci	64	36	1	222
	Renciści	61	39		48
	Uczniowie i studenci	55	45		80
	Gospodynie domowe i inni	68	31	2	47
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	61	39		140
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	54	45	1	103
	sekt. prywat. poza rolnict.	46	52	2	262
	prywatnym gosp. rolnym	71	29		46
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	59	40	2	107
	501–750	55	45		104
	751–1000	64	36		158
	1001–1500	60	38	2	180
	Powyżej 1500 zł	46	53	0	197
Ocena własnych war. mater.	Złe	51	48	2	124
	Średnie	57	42	1	451
	Dobre	57	43	1	448
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	91	9		63
	Raz w tygodniu	79	21	1	465
	1–2 razy w miesiącu	53	44	3	146
	Kilka razy w roku	31	69	0	211
	W ogóle nie uczestniczy	5	94	0	138
Poglądy polityczne	Lewica	48	52	0	160
	Centrum	58	41	1	337
	Prawica	63	36	1	282
	Trudno powiedzieć	50	49	1	244

Tabela 6

		Które z wymienionych wielkopostnych oraz wielkanocnych praktyk religijnych Pan(i) osobiście zachowuje?			Liczba osób
		Zachowanie postu w Wielki Piątek			
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		83	16	0	1024
Płeć	Mężczyźni	77	23	0	490
	Kobiety	89	10	0	534
Wiek	18–24 lata	76	24		120
	25–34	81	18	1	203
	35–44	85	15		175
	45–54	86	13	1	165
	55–64	82	18		180
	65 lat i więcej	88	12	0	181
Miejsce zamieszkania	Wieś	92	8	0	396
	Miasto do 19 999	84	16		160
	20 000 – 99 999	79	21		197
	100 000 – 499 999	76	23	1	166
	500 000 i więcej mieszk.	70	30		105
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	86	14		224
	Zasadnicze zawodowe	82	18		253
	Średnie	85	15	1	341
	Wyższe	79	20	1	206
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	72	27	1	104
	Średni personel, technicy	83	17		56
	Pracownicy adm.-biurowi	83	17		52
	Pracownicy usług	89	11		71
	Robotnicy wykwalifikowani	85	14	1	132
	Robotnicy niewykwalifik.	81	17	2	52
	Rolnicy	94	6		41
	Pracujący na własny rach.	81	19		30
	Bezrobotni	84	16		88
	Emeryci	89	10	0	222
	Renciści	82	18		48
	Uczniowie i studenci	69	31		81
	Gospodynie domowe i inni	85	15		47
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	84	15	1	140
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	74	26		103
	sekt. pryw. poza rolnict.	82	17	1	262
	prywatnym gosp. rolnym	96	4		46
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	86	13	2	107
	501–750	84	16		104
	751–1000	82	18		158
	1001–1500	88	12		180
	Powyżej 1500 zł	78	21	1	197
Ocena własnych war. mater.	Złe	81	19		124
	Średnie	86	14	0	452
	Dobre	81	18	1	448
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	96	4		63
	Raz w tygodniu	97	3		465
	1–2 razy w miesiącu	91	8	1	147
	Kilka razy w roku	74	26	0	211
	W ogóle nie uczestniczy	38	61	1	138
Poglądy polityczne	Lewica	77	23		160
	Centrum	85	15	1	337
	Prawica	87	12	0	283
	Trudno powiedzieć	81	19		244

Tabela 7

		Które z wymienionych wielkopostnych oraz wielkanocnych praktyk religijnych Pan(i) osobiście zachowuje?			Liczba osób
		Udział w rezurekcji			
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		48	50	2	1024
Płeć	Mężczyźni	45	53	1	490
	Kobiety	50	47	3	534
Wiek	18–24 lata	43	53	3	120
	25–34	44	53	3	203
	35–44	42	54	3	175
	45–54	56	42	2	165
	55–64	52	47	0	180
	65 lat i więcej	49	48	2	181
Miejsce zamieszkania	Wieś	65	33	3	396
	Miasto do 19 999	47	51	1	160
	20 000 – 99 999	37	61	2	197
	100 000 – 499 999	29	70	1	166
	500 000 i więcej mieszk.	38	59	3	105
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	54	44	2	224
	Zasadnicze zawodowe	54	45	1	253
	Średnie	45	52	3	341
	Wyższe	39	58	3	206
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	30	66	4	104
	Średni personel, technicy	45	51	4	56
	Pracownicy adm.-biurowi	46	54		52
	Pracownicy usług	50	47	3	71
	Robotnicy wykwalifikowani	51	47	2	132
	Robotnicy niewykwalifik.	57	41	2	52
	Rolnicy	67	30	2	41
	Pracujący na własny rach.	50	47	4	30
	Bezrobotni	39	60	1	88
	Emeryci	51	47	2	222
	Renciści	54	46		48
	Uczniowie i studenci	43	54	2	81
Pracuje w:	Gospodynie domowe i inni	56	43	2	47
	inst. państw., publicznej	47	49	4	140
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	49	50	1	103
	sekt. pryw. poza rolnict.	44	53	2	262
	prywatnym gosp. rolnym	69	29	2	46
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	52	47	1	107
	501–750	55	43	2	104
	751–1000	56	43	1	158
	1001–1500	49	49	3	180
	Powyżej 1500 zł	39	58	3	197
Ocena własnych war. mater.	Złe	51	48	1	124
	Średnie	49	49	2	452
	Dobre	46	52	2	448
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	73	24	3	63
	Raz w tygodniu	66	32	2	465
	1–2 razy w miesiącu	49	48	3	147
	Kilka razy w roku	27	70	3	211
	W ogóle nie uczestniczy	7	93	0	138
Poglądy polityczne	Lewica	43	56	0	160
	Centrum	47	51	2	337
	Prawica	56	43	1	283
	Trudno powiedzieć	43	52	4	244